

उभारणीखालील प्रतिदिन १२५० मे.टन क्षमतेच्या
छत्रपती सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सोनाजीनगर,
सावरगांव, ता.माजलगांव, जि.बीड यांना महाराष्ट्र राज्य
सहकारी बँकेकडून मिळणाऱ्या कर्जास शासन थकहमी
देणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक - शाहमी २०११/सपवव/प्र.क्र.४२/अर्थबळ.

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:- ६ ऑगस्ट, २०११.

- वाचा:-** १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. शासन हमी १०९९/प्र.क्र.६८/शासन हमी, दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९९९
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक शाहमी १००८/ प्र.क्र.१८/शा हमी, दिनांक २८ एप्रिल, २००८
३) शासन निर्णय, सहकार विभाग, क्र.ससाका-२०१०/०२/रामं/प्रक्र.०४/३-स, दिनांक २७/११/२०१०.
४) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबई यांचे पत्र क्र.कृ औवि/शर्करा/ छत्रपती/१५६३/२०१०-११,
दिनांक २८/२/२०११.

प्रस्तावना :-

नविन उभारणीखालील १२५० टीसीडी क्षमतेच्या ६ सहकारी साखर कारखान्यांना एनसीडीसीने मंजूर केलेल्या प्रकल्प किंमतीनुसार उपलब्ध करून देण्याचे वित्तीय सहाय्य व सुधारित किंमतीनुसार उपलब्ध करून द्यावयाचे वित्तीय सहाय्य या दोन्हीतील फरकाची रक्कम तसेच पूर्वीच्या प्रमाणित प्रकल्प किंमतीनुसार देय असलेले शासकीय भाग भाडंवल व सुधारित प्रकल्प किंमतीनुसार देय असलेल्या शासकीय भागभाडंवलातील फरक रु.५०.९८ कोटीची रक्कम वित्तीय संस्थेकडून कर्ज रुपाने उभारण्यास कारखान्यांनी केलेल्या विनंतीनुसार शासन थकहमी देण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेण्यात आलेला आहे. त्यानुसार छत्रपती सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सोनाजीनगर, सावरगांव, ता.माजलगांव, जि.बीड या कारखान्यास महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेने रु.६३७.५२ लाख एवढे १ वर्ष विलंबावधीसह ७ वर्ष मुदतीचे मध्यम मुदत कर्ज मंजूर केलेले आहे. सदर कर्ज व त्यावरील व्याजाकरिता शासन थकहमी मंजूर करण्यासाठी संबंधित कारखान्याच्या विनंती अनुषंगाने शासन थकहमी देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

छत्रपती सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सोनाजीनगर, सावरगांव, ता.माजलगांव, जि.बीड या कारखान्यास महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मुंबई बँकेकडील रु.१३.५०% व्याजदराचे रु.६३७.५२ लाख इतके मध्यम मुदतीचे कर्ज व त्यावरील व्याजाच्या दायित्वाच्या परतफेडीस पुढील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून शासन थकहमी देण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.

- २.१ अ) सदर कारखान्यांवर संबंधित महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक म., मुंबईच्या कर्ज मंजूरीच्या अटी बंधनकारक राहतील तसेच महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक म.मुंबई यांना नाबार्डच्या कर्ज मंजूरीच्या अटी बंधनकारक राहतील.

- ब) अनावश्यक खर्च टाळून आवश्यक त्या बाबींचे प्राथम्य ठरवून, कमीत कमी खर्च करणे सदर कारखान्यावर बंधनकारक राहील.
- क) राज्य शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय सदर कारखान्यास या बाबीसाठी अधिक कर्ज उभारता येणार नाही.
- ड) सदर सहकारी साखर कारखान्याची मालतारण खाती नुतनीकरणासाठी पात्र असावीत.
- इ) सदर सहकारी साखर कारखान्याने यापूर्वी घेतलेली हमी आवाहनित झालेली नसावी.

२.२ महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक म., मुंबई यांच्यासमवेत शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा-

- १) संबंधित सहकारी साखर कारखाने प्रमुख ऋणको (Principal Debtor) राहतील.
- २) संबंधित कारखान्यास शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय इतर कोणतेही कर्ज उभारता येणार नाही.
- ३) सदर थकहमीची मुदत हमी दिल्यापासून कर्ज परतफेड तक्त्यानुसार दि. २८/२/२०१८ पर्यंत वैध राहील. ही हमी कारखान्यास मंजूर करण्यात येणाऱ्या हमी रक्कमेइतक्या कर्ज / व्याजाच्या रक्कमेपुरतीच सिमित राहील.
- ४) इतर कोणत्याही देय रक्कमेसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.
- ५) सदर शासन हमीवरील कर्ज वसूलीकरीता साखरेचा पुरेसा साठा व इतर माल तारण / मत्ता प्रतिभूती म्हणून घेतल्यानंतर कर्ज मंजूर करण्यात यावे. साखर साठ्याचे कोणत्याही प्रकारे नुकसान होणार नाही व त्याच्या सुरक्षिततेची जबाबदारी बँक घेईल व या साठ्याचे संरक्षण होईल याची व्यवस्था करील.
- ६) कारखान्याने उत्पादीत केलेल्या सर्व साखरेची विक्री शासन हमीवर कर्ज देणाऱ्या धनको बँकामार्फत त्यांचे बँकेत एक स्वतंत्र Escrow Account द्वारे करण्यात यावी व या विक्रीपैकी प्रति क्विंटल रुपये १००/- टॅगींग (उत्पादनाच्या वेळी रु.२५/- व साखर विक्रीच्या वेळी रु.७५/-) करून प्राप्त होणारी रक्कम कर्ज खाती जमा करावी. या कर्ज खात्यामधील जमा निधीचा उपयोग फक्त या आदेशाद्वारे शासन हमीवर दिलेले कर्ज, त्यावरील व्याज व शासन हमी शुल्क या देय रकमाकरीता करता येईल.
- ७) कर्जाच्या परतफेडीबाबत होणाऱ्या कसुरीची सूचना शासनास ९० दिवसांच्या आत देणे संबंधित बँकेला बंधनकारक राहील.
- ८) संबंधित बँकांनी संबंधित कारखान्याकडून कर्ज वसूलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय बँकेला हमी पूर्ततेकरीता शासन हमीचा प्रतिभूती म्हणून वापर करता येणार नाही. संबंधित कारखान्याच्या चल/अचल मालमत्तेची विक्री अथवा लिलाव करून वसूली करण्याचा निर्णय बँकांनी घेतल्यास, त्याकरिता एक समिती गठित करण्यात यावी व या समितीमध्ये सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग आणि वित्त विभागाचा प्रत्येकी एक प्रतिनिधी घेण्यात यावा. विक्रीपक्कीयेचे अंतिमीकरण शासनाच्या मान्यतेने करण्यात यावे.
- ९) या कारखान्यास मंजूर केलेल्या कर्जाच्या परतफेडीच्या वेळापत्रकानुसार (Input Proforma) कर्ज फेडीच्या शेवटच्या दिनांकापूर्वी (दि.२८/२/२०१८) परतफेड होणे आवश्यक राहील. वैध कालावधीनंतर बँकेला शासन हमी आवाहनित करता येणार नाही. सदर कालावधीमध्ये तारण म्हणून घेतलेल्या साखर साठ्याच्या विक्रीमधून कर्जाची वसूली करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे धनको बँकेची राहील.
- १०) धनको बँक सदर कारखान्याच्या आर्थिक स्थितीबाबतचा अहवाल वैध कालावधीपर्यंत शासनास दर सहा महिन्यांनी (३० मार्च/ ३० सप्टेंबर) सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र ANNEXTURE "A" मध्ये सादर करतील.
- ११) धनको बँकेनी कर्ज फेडीची स्थिती दर्शविणारी माहिती दर तीन महिन्यांनी सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग तसेच वित्त विभागाकडे सादर करावी.
- १२) नियत दिनांकास हमीशुल्क वसूल करण्याची व शासन हमीवरील घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीबाबत सनियंत्रणाची जबाबदारी सहसचिव/उपसचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२ यांची राहील.
- १३) संबंधित बँकाकडून घ्यावयाच्या कर्जाचा व्याजदर कमीत कमी असेल, याची खात्री करण्याची संपूर्ण जबाबदारी सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाची राहील.
- १४) संबंधित कारखान्याकडे थकीत /देय हमी शुल्क असल्यास त्याचा भरणा प्रथम करण्यात येईल.

१५) वाढीव प्रकल्प किंमतीनुसार उर्वरित रु.३७.०६ लाख इतके वाढीव स्वभाग भांडवल सदर कारखान्यास १ वर्षाच्या आत किंवा कारखाना गाळपाखाली येण्यापूर्वी यापैकी जे अगोदर घडेल त्याकालावधीत जमा करणे कारखान्यावर बंधनकारक राहील.

२.३ महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेच्या अटी व शर्तीनुसार कर्जाचा परतफेडीचा कालावधी एक वर्षाच्या सवलत कालावधीसह (Moratorium Period) सात वर्ष इतका राहील.

३. सदर सहकारी साखर कारखान्यांच्या सध्याच्या उभारणी कर्जातून निर्माण होणाऱ्या संपूर्ण जिंदगी व मालमत्तेवर शासन व महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेचा समसमान श्रेणीचा हक्क व बोजा राहिल.

४. हमी शुल्क

सदर हमी शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ५/११/१९९९ मध्ये नमूद केलेल्या अटी तसेच खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहील -

- (अ) संबंधित सहकारी साखर कारखान्यास वित्त विभागाच्या दिनांक ५/११/१९९९ च्या शासन निर्णयानुसार या आदेशान्वये देण्यात येत असलेल्या शासन हमीवरील कर्जासाठी हमीशुल्काचा दर प्रतिशत प्रतिवर्ष रु.२/- इतका राहील.
- (ब) हे हमीशुल्क ज्या कालावधीकरीता देय राहील त्या कालावधीतील कोणत्याही दिवशी कमाल अदत्त असलेल्या कर्ज आणि व्याजाच्या एकूण रकमेवर (total maximum outstanding amount) देय राहील. हमीशुल्काच्या परिगणनेसाठी, महिन्यातील १५ दिवसापेक्षा कमी दिवस वगळण्यात यावेत आणि १५ दिवस किंवा त्यापेक्षा अधिक दिवसांचा कालावधी पूर्ण महिना म्हणून धरण्यात यावा. हमी मंजूर केलेल्या शासन निर्णयाचा दिनांक आणि कर्जाची प्रत्यक्ष उभारणी यामध्ये मंदनअवधी (Time Lag) असला तरी हमीशुल्क, हमी दिल्याच्या दिनांकापासून उपरोक्त कार्यपद्धतीनुसार भरावे.
- (क) हमी शुल्काचा भरणा दर ६ महिन्यांनी करण्यास संबंधित कारखान्याचे व्यवस्थापकीय संचालक हे जबाबदार असतील, प्रत्येक वित्तीय वर्षाच्या ३१ मार्च/ ३० सप्टेंबर रोजी अदत्त असलेल्या घटना सापेक्ष दायित्वावर (Contingent Liability) अनुज्ञेय असलेल्या हमी शुल्काचा भरणा १ एप्रिल /१ ऑक्टोबर, रोजी करावा.
- (ड) हमी शुल्काचा भरणा केल्यानंतर त्यामधून थकित हमी शुल्कावरील दंडनीय व्याजाची रक्कम वळती करून घेण्यात येईल. नंतर सर्वात जुन्या थकित हमी शुल्काची वसूली त्यानंतर त्यापेक्षा कमी जुन्या थकित हमी शुल्काची वसूली याप्रमाणे रक्कम वळती करून घेण्यात येईल.
- (इ) देय हमी शुल्क शासन तिजोरीत भरणा करण्यास कारखान्याकडून कसूर झाल्यास अशा कसूर केलेल्या थकित रक्कमेवर पहिल्या तीन महिन्यासाठी १६ टक्के दराने व पुढील काळासाठी २४ टक्के दराने व्याज आकारले जाईल.
- (ई) बँकेने शासनाच्या "००७५- संकीर्ण, सर्वसाधारण सेवा -१०८ - हमी शुल्क " या लेखाशिर्षाखाली साखर कारखान्याकडून देय असलेल्या हमी शुल्काची रक्कम शासकीय कोषागारात नियमितपणे भरणा केली जाते याची खात्री करून घ्यावी.
- (उ) हमी शुल्क भरल्याच्या पृष्ठार्थ कारखान्याने चलनाची साक्षांकित प्रत सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग आणि वित्त विभागास सापेक्षाने पाठवावी.
- (ऊ) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेचा शासनासमवेत समसमानश्रेणीचा प्रथम हक्क सदर कारखान्यांनी नोंदणीकृत गहाणखताद्वारे जिंदगी व मालमत्तेवर नोंदविणे आवश्यक आहे.

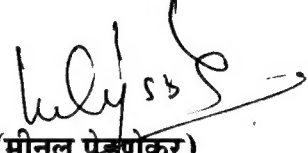
५. वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्रमांक शासन हमी-१०९९/प्र.क्र.६८/ शासन हमी दिनांक ५/११/१९९९ अन्वये विहीत केलेले निविष्ठी प्रपत्र सोबत जोडले आहे.

६. महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबईसमवेत करावयाच्या करारपत्रावर स्वाक्षरी करण्याकरीता सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभागातील सह सचिव आणि वित्त विभागातील उप सचिव (शासन हमी) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

७. हा शासन निर्णय सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग (३ स) यांची नस्ती क्रमांक ससाका-१०११/१२४९/प्र.क्र.३५/३स, वरील प्रस्ताव व वित्त विभागाचा शासन हमी क्रमांक-६/२०११-१२ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब साईटवर उपलब्ध असून, त्यांचा साकेतांक क्रमांक २०११०८०६१५१४४७००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(मीनल पेडणेकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) राज्यपालाचे सचिव,
- २) मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- ३) उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- ४) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
- ५) सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक,
- ६) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
- ७) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
- ८) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानभवन सचिवालय, मुंबई, (५प्रती)
- ९) बहुजन समाज पार्टी, डी-१, इन्सा इटमेंट, आझाद मैदान, मुंबई,
- १०) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ. बॅरेक्स क्र.१, योगक्षेमसमोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन पॉइन्ट, मुंबई-२०,
- ११) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राज भुवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई-४०० ००४,
- १२) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोव मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-१३,
- १३) इंडियन नॅशनल कॉंग्रेस पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश कॉंग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-२५,
- १४) नॅशनलिस्ट कॉंग्रेस पार्टी, राष्ट्रवादी भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरिमन पॉइन्ट, मुंबई-४०० ०२१,
- १५) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०० ०२८,
- १६) प्रधान सचिव, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
- १७) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १८) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १९) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.
- २०) अध्यक्ष / कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्या., मुंबई.
- २१) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ, मर्या., साखर भवन, नरिमन पॉइंट, मुंबई.
- २२) सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २३) साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती)
- २४) कार्यकारी संचालक, छत्रपती सहकारी साखर कारखाना मर्यादित, सोनाजीनगर, सावरगांव, ता.माजलगांव, जि.बीड
- २५) संचालक, राष्ट्रीय सहकार विकास निगम, ४, सीरी इन्स्टिट्यूशनल एरिया, हौज खास, नवी दिल्ली-११० ००१.
- २६) प्रादेशिक उप संचालक, राष्ट्रीय सहकारी विकास निगम, ५ बी.जे.रोड, पुणे.
- २७) प्रादेशिक सह संचालक, साखर, जि. नांदेड.
- २८) विशेष लेखा परिक्षक, वर्ग, सहकारी संस्था (साखर), उस्मानाबाद.
- २९) वित्त विभाग, व्यय-२/ऋण व हमी सनियंत्रण कक्ष, मंत्रालय, मुंबई.
- ३०) कक्ष अधिकारी-३स/१६ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.

- २६) प्रादेशिक उप संचालक, राष्ट्रीय सहकारी विकास निगम, ५ बी.जे.रोड, पुणे.
- २७) प्रादेशिक सह संचालक, साखर ,जि. नांदेड.
- २८) विशेष लेखा परिक्षक, वर्ग, सहकारी संस्था (साखर), उस्मानाबाद.
- २९) वित्त विभाग, व्यय-२/ऋण व हमी सनियंत्रण कक्ष , मंत्रालय, मुंबई.
- ३०) कक्ष अधिकारी-३स/१६ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग.
- ३१) निवडनस्ती - अर्थबळ.